

9 Forbairt Chóiríocht Phríosúin i mBaile Átha Cliath

- 9.1** I mí Feabhra 2004, thug an Rialtas cead don Aire Dlí agus Cirt agus Comhionannais chun saoráid nua phríosúin a chur ar láithreán nua in ionad na saoráidí ag coimpléasc Mhuinseo.¹
- 9.2** Dúirt an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais (an Roinn) go raibh gá leis an bhforbairt chun dul i ngleic leis an laghad acmhainne sa chóras príosúin agus le fadhbanna eile i gcoimpléasc Mhuinseo, agus go háirithe
- measadh go gcosnódh sé an-iomarca agus nach mbeadh sé praiticiúil coimpléasc Mhuinseo a nuachóiriú agus a leathnú mar gheall nach bhfuil ach spás teoranta ar an láthair, mar gheall ar aois na bhfoirgneamh agus an bhail atá ar an struchtúr féin
 - measadh go gcaithfí deireadh a chur leis an gcleachtas 'na fualáin a fholmhú; ag príosún na bhfear i Muinseo
 - measadh go gcaithfí dul i ngleic le ceistanna slándála cosúil le contrabhanna a bheith á chaitheamh thar bhallaí an phríosúin
 - measadh nach raibh dóthain fáil ar ghníomhaíochtaí agus ar chláir athshlánaithe i Muinseo.
- 9.3** I mí Eanáir 2005, cheannaigh an tSeirbhís Phríosúin láithreán ar a raibh 150 acra ar an iomlán i mBaile na Sceach i dtuaisceart chontae Bhaile Átha Cliath, suite 1.6 ciliméadar ón N2 agus gar don M50, ar chostas €29.9 milliún.² Ceannaíodh tuilleadh talún in aice láimhe in 2007 mar seo a leanas
- 6 acra ar chostas €0.8 milliún, chun láithreán slán a thabhairt le haghaidh saoráidí eile a bhain le ceartas coiriúil, agus
 - 8.7 acra ar chostas €1.3 milliún, chun bealach isteach a chur ar fáil chuig an gcoimpléasc atá beartaithe a thógáil ag Baile na Sceach a cuireadh ar fáil trí uirill ón bpobal áitiúil maidir le himní faoi bhreis tráchta a chruthófaí nuair a bheadh an príosún á thógáil.
- 9.4** I mí Meithimh 2008, rith an tOireachtas an tAcht um Fhorbairt Príosúin (Rúin a Dhaingniú) 2008, lenar ceadaiódh forbairt príosúin ar láithreán Bhaile na Sceach.³
- 9.5** Tá roinnt oibre déanta ag ullmhú an láithreáin agus roinnt oibre déanta lasmuigh de, mar aon le hobair ar an mbealach isteach ón mbóthar. Mar sin féin, níl aon obair déanta ar fhoirgneamh an phríosúin féin go fóill. Faoi láthair, úsáidtear an láithreán le haghaidh togra gortóireachta don phríosún, agus bhí 120 príosúnach rannpháirteach ann ó cuireadh an togra ar bun.
- 9.6** Faoi láthair, tá grúpa oibre i mbun athbhreithnithe ar thionscadal Bhaile na Sceach agus bhíothas ag súil go dtabharfadh an grúpa a dtuarascáil faoi shamhradh na bliana 2015. Níl aon téarmaí tagartha foirmiúla ann don ghrúpa. Tá sé ráite ag an Roinn gur iarradh ar an ngrúpa féachaint ar roghanna a thabharfadh an luach is fearr a d'fhéadfaí don Stát san úsáid a bhainfí as sa todhchaí.

1 Leagtar amach san iarscríbhinn na príomhimeachtaí go dtí seo maidir leis an tionscadal.

2 Rinneadh imscrúdú i dTuarascáil 2005 an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste ar fháil an láithreáin, inar áiríodh mar aon leis an talamh, Halla Bhaile na Sceach a bhí liostaithe.

3 Faoi Alt 181 den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000, tá forbairtí áirithe a dhéanann údaráis an Stáit nó a dhéantar thar a gceann eisiata ó fheidhmiú an chóid phleanála ar mhaithe le slándáil náisiúnta nó riar an chirt. Dá bhrí sin, d'fhéadfaí talamh talmhaíochta a chomhlíon riachtanais na Seirbhíse Príosúin a mheas i gcomhair forbartha.

- 9.7** Déantar athbhreithniú sa tuarascáil seo ar chaiteachas ar thionscadal Bhaile na Sceach agus déantar imscrúdú ar an gcuntasaíocht a bhain le luach na n-oibreacha caipitil i gcuntas leithreasa na Seirbhíse Príosúin.

Costais Thionscadal Bhaile na Sceach

- 9.8** Nuair a shocraigh an Rialtas cead a thabhairt an láithreán a fháil in 2004, luadh go bhféadfadh costas tógála táscach le haghaidh coimpléasc nua príosúin ar láithreán úrnua a bheith thart ar €150 milliún (nó €150,000 in aghaidh an spáis¹) thar cúig bliana, rud a dhéanfaí a fhritháireamh i bpáirt le díol phríosún Chaisleán Sheangánaí agus choimpléasc Mhuinseo. Ina theannta sin, bhíothas ag súil go bhféadfaí coigiltis bhliantúla de suas le €18 milliún ar chostais oibriúcháin a bhaint amach.
- 9.9** In 2006, tar éis cás gnó mionsonraithe a ullmhú le haghaidh scóip an tionscadail a leathnú go suntasach agus costas gairmiúil an togra, mhéadaigh an meastachán maidir le costas an togra go dtí €525 milliún. Ba é an figiúr €525 milliún an costas caipitil measta a thabhófaí faoi Chomhpháirtíocht Phríobháideach Phoiblí (PPP) le haghaidh fónas deartha/tógála/lasmuigh den láthair/árachas agus boilsciú foirgnimh an tionscadail gan CBL san áireamh. Tar éis machnamh a dhéanamh ar roinnt roghanna, shocraigh an Rialtas dul ar aghaidh leis an tionscadal, agus lorgaíodh tairiscintí ó ghnólachtaí a raibh spéis acu an tionscadal a sheachadadh faoi shamhail PPP. Aimsíodh an tairgeoir tosaíocht go luath in 2007 tar éis an chomórtais sin.
- 9.10** Gné lárnach de shamhail PPP ná go n-aimsíonn an chuideachta a bhíonn ag seachadadh an tionscadail formhór den chistiú riachtanach ó na margaí airgeadais. Mar sin féin, ó thosaigh an ghéarchéim airgeadais tá deacrachtaí ag an tairgeoir tosaíochta le costas an PPP a mhaoiniú. Mhéadaigh an costas measta an mhuirir bhliantúil ar an tSeirbhís Phríosúin (íocaíocht aonadach faoi PPP) de os cionn 30% ón tairiscint a chuir an tairgeoir tosaíochta isteach. Cuireadh deireadh leis na cainteanna a bhí ar bun leis an gcuideachta PPP ina dhiaidh sin i mí Bealtaine 2009. Ag glacadh leis an méadú ar an gcostas measta, socraíodh in 2010 samhail traidisiúnta chistithe an Stáitchiste a úsáid. Mar sin féin, mar gheall ar srianta buiséid, níorbh fhéidir an tionscadal a mhaoiniú.

¹ Tugann sé sin soláthar de thart ar 1,000 spás le fios.

- 9.11** Tugtar cuntas sa bhfíor seo a leanas ar an gcaiteachas a rinne an tSeirbhís Phríosúin ar an bhforbairt ag an láithreán go dtí mí Bealtaine 2015.

Fíor 9.1 Caiteachas ar tionscadal Bhaile na Sceach de réir catagóire, amhail mí Bealtaine 2015

Catagóir caiteachais	Caiteachas go Bealtaine 2015
	€000
An chéad láithreán	29,900
Ceannacháin talún eile	2,096
Forbairt ar bhealach isteach	3,464
Obair lasmuigh den láithreán ^a	2,671
Ullmhú agus suirbhéanna ar an láithreán	3,082
Táillí teicniúla	5,991
Táillí dlí	1,419
Táillí airgeadais	460
Tírdhreachú, cothabháil agus deisiúcháin	983
Slándáil	563
Iomlán	50,629

Foinse: An tSeirbhís Phríosúin

Nóta: a I measc na n-oibreacha lasmuigh den láithreán a rinneadh ag Baile na Sceach bhí soláthar seirbhísí uisce, teileachumarsáide agus séarachais. Leagadh síos freisin le hais an bhóthair (R135) thart ar 4.8km de phríomhphíopa uisce poiblí agus ceangail, méadair uisce, comhlai agus dúnphoil, agus príomhphíobán aníos pumpála uisce bréan chun freastal ar an bpríosún atá beartaithe. Áirítear leis sin costais ghaolmhara chun linteireacht a dhéanamh ar shruthanna, obair claíocha, draenáil agus cóiriú tírdhreacha.

- 9.12** Dúirt an Roinn go raibh sé tugtha le fios ag an tSeirbhís Phríosúin gurb é an costas athfhillteach a bhain leis na tailte agus an mhaoín ag Baile na Sceach a chothabháil in 2014 ná €108,776. Éiríonn an caiteachas sin as an ngá Halla Bhaile na Sceach a chothabháil, ar struchtúr cosanta é. Bhí droch-bhail ar an teach nuair a fuarthas an láithreán. Rinne obair mhór, agus b'éigean athsreangú a dhéanamh agus córas teas lárnach a chur isteach, cuireadh urláir nua isteach agus rinneadh obair struchtúrach lena n-áirítear soilse éigeandála agus cuireadh córais dóiteáin agus shlándála isteach. Tá buiséad uasta €40,000 tugtha chun an teach agus na tailte a chothabháil in 2015.

Cuntas ar an Infheistíocht Chaipitiúil

- 9.13** Tá na rialacha cuntasáíochta le haghaidh ranna agus oifigí rialtais leagtha amach in Public Financial Procedures agus i gclárcláin ábhartha arna n-eisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Éilítear leis na rialacha sin go nochtann na ranna i nóta leis an gcuntas leithreasa sócmhainní agus dliteanais áirithe lena n-áirítear a luach ag deireadh na bliana airgeadais.

9.14 I gcás sócmhainní caipitil lena n-áirítear talamh agus foirgnimh, éilítear sa bheartas cuntasáíochta luaite go nochtfaí na sócmhainní sa nóta leis an gclár comhardaithe agus gur chóir iad a luacháil ag

- a gcostas stairiúil lúide an dímheas carntha ó dháta na fála, nó
- a luach reatha a sainítear mar an costas is ísle athsholáthair nó an méid inghnóthaithe.

Nuair a úsáidtear an luach reatha in ionad an chostais stairiúil tugtar faisnéis a d'fhéadfadh a bheith níos ábhartha d'úsáideoirí maidir leis na cuntais ó thaobh luach na sócmhainní a thomhas agus athruithe ar na luachanna sin sa bhliain airgeadais.

9.15 Nochtar sa chuntas leithreasa le haghaidh Vóta 21 Príosúin go raibh an talamh go léir a bhí in úsáid ag an tSeirbhís Phríosúin ach ar leis an tAire Dlí agus Cirt agus Comhionannais é luacháilte i rith 2014 ag an Oifig Luachála ag a luach úsáide reatha nó ag luach margaidh (mura raibh sé in úsáid) cé is moite den talamh ag Baile na Sceach. Sa chás sin, leantar ag luacháil na talún ag a chostas stairiúil carntha de €50.6 milliún ina n-áirítear an infheistíocht i mbonneagar agus seirbhísí, ag feitheamh ar athbhreithniú ar a luach féideartha agus ar an tairbhe don Stát.

9.16 Chuir tuarascáil ón Oifig Luachála le haghaidh na Seirbhíse Príosúin i mí Feabhra 2015 luach ar an talamh ag Baile na Sceach ag €2.4 milliún.¹ Roinneadh an talamh sa luacháil idir

- talamh nach raibh in úsáid agus a measadh nár theastaigh níos mó (thart ar 140 acra) a luacháladh ag €2.24 milliún ar bhonn luachmargaidh na talún ina riocht reatha (agus na seirbhísí a bhí ar fáil á gcur san áireamh)
- talamh nach raibh cumhdaithe ag foirgnimh ach a bhí in úsáid ag an tSeirbhís Phríosúin (thart ar deich n-acra) a luacháladh ag €0.16 milliún ar bhonn a chuid úsáide reatha.

Dá bhrí sin, dá nglacfaí na luachanna sin thiocfadh laghdú suas le €48 milliún ar an luacháil a cuireadh san áireamh sa chuntas leithreasa le haghaidh maoin Bhaile na Sceach. Mar sin féin, i gcás go n-aithnítear úsáid eile, ansin d'fhéadfadh an Stát roinnt de na costais a infheistíodh go dtí seo a athúsáid.

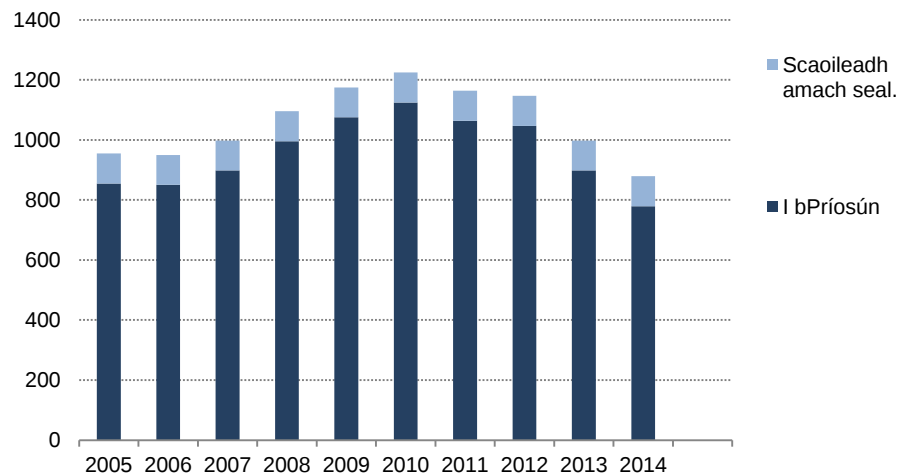
¹ Ní chuirtear an 14.7 acra a fuarthas in 2007 ar €2.1 milliún san áireamh sa luacháil.

Ceanglais maidir le hAcmhainn an Phríosúin a Mheas

9.17 D'athraigh méid agus fairsinge an choimpléisc príosúin beartaithe ag Baile na Sceach de réir a chéile.

- Sa chéad togra in 2003 bhí sé beartaithe príosún nua le 600 áit a thógáil in ionad príosún na bhfear i Muinseo.
- Agus suíomh á lorg in 2004, dúirt an Roinn go rabhthas ag iarraidh cóiríocht aon chillín amháin agus saoráidí a sholáthar don líon príosúnach i gcoimpléasc Mhuinseo (943 ag an am) agus cead a thabhairt an príosún nua a leathnú sa todhchaí, chomh maith leis an bPríomh-Ospidéal Meabhair-Ghalar a athlonnú chuig an suíomh.
- Tar éis cás gnó mionsonraithe a chur i gcrích in 2006, sonraíodh sna critéir a bhí leagtha síos sa chomórtas PPP gur chóir go mbeadh cóiríocht sa choimpléasc do 1,400 príosúnach in 1,400 cillín, agus go mbeadh an tsolúbthacht oibríochta aige (trí áitiú na gcillíní a 'dhúbailt') chun freastal ar suas le 2,200 príosúnach. Áiríodh príosún nua do mhná ina measc sin le hacmhainn do 170 bean. Bhí an tsolúbthacht bhreise maidir le hacmhainn ann chun freastal ar mhéadú measta de 14% ar líon na bpríosúnach faoin mbliain 2015. D'aontaigh an Rialtas leis i bprionsabal freisin, faoi réir breis staidéir, gur chóir an Príomh-Ospidéal Meabhair-Ghalar a aistriú go Baile na Sceach. Bhí thart ar 76 othar ar an meán ann ag an am sin.
- Socraíodh in 2010 go gcuirfí an tionscadal ar fáil (1,400 cillín ina mbeadh suas le 2,200 príosúnach) i dtrí chéim agus go gcuirfí 400 cillín ar fáil faoin gcéad chéim le haghaidh suas le 700 príosúnach.
- In 2011, mhol grúpa athbhreithnithe go ndéanfaí forbairt ar an bpríosún nua ar shuíomh Bhaile na Sceach ar scála níos lú ná mar a samhlaíodh roimhe sin le haghaidh Chéim 1 (300 cillín a bheadh in ann freastal ar 500 príosúnach agus 20 saoráid íoschéimnithe slán a bheadh in ann freastal ar suas le 200 príosúnach i gcineál socrú príosúin oscailte).

9.18 Samhlaíodh sa tionscadal go ndéanfaí na ceithre phríosún ar champas príosúin Mhuinseo a athsholáthar (príosún na bhfear, Institiúid Naomh Pádraig, an tAonad Oiliúna agus ionad Dóchas le haghaidh ban). Tá cuntas i Fíor 9.2 ar an daonra príosúnach ar an meán sna ceithre phríosún seo ó 2005 i leith.

Fíor 9.2 Líon laethúil na bpríosúnach ar an meán i gCoimpléasc Mhuinseo, 2005 go 2014^a

Foinse: An tSeirbhís Phríosúin

Nóta: a Mar thoradh ar chinneadh Rialtais, dúnadh Institiúid Naomh Pádraig i rith 2014 agus bogadh na ciontóirí óga chuig cóiríocht níos oiriúnaí i bpríosún Pháirc na Cruithneachta agus ar Champas Bhaile an Oibricigh. Bhí 200 ciontóir óg ar an meán san institiúid sin idir 2005 agus 2012.

Bearta Eile chun dul i ngleic le Saincheistanna ag Coimpléasc Mhuinseo

- 9.19** Toisc go bhfuil sé ag tógáil chomh fada aon dul chun cinn a dhéanamh ar thionscadal Bhaile na Sceach, glacadh roinnt beart chun dul i ngleic leis na fadhbanna a tugadh faoi deara ag coimpléasc Mhuinseo. Ó 2010 go dtí 2014, bhí €28.7 milliún caite ar oibreacha caipitil i gcoimpléasc Mhuinseo.
- 9.20** Tá clár leanúnach d'athchóiriú na sciathán i bpríosún na bhfear i Muinseo ar tí críochnú in 2015 ar chostas breise €0.6 milliún. Tá achoimre thíos ar chomh mór is a théann na bearta sin i ngleic leis an gcéad imní a bhí ann maidir le coimpléasc Mhuinseo.

Fíor 9.3 Anailís ar a mhéid is atá na cuspóirí bunaidh bainte amach

	Stádas
Plódú i bpríosúin	●
deireadh a chur leis 'na fualáin a fholmhú'	●
Saincheistanna slándála	●
Gan fáil ar ghníomhaíochtaí agus ar chlár athshlánaithe	○
Cóiríocht aon chillín amháin agus saoráidí do 900 príosúnach	○
Spás i gcomhair leathnaithe	✕

Foinse: An tSeirbhís Phríosúin

Tabhair faoi deara: ● Pléite i bpríosúin; go ○ Pléite i bpáirt; ✕ Gan aon phlé déanta ina leith

9.21 Leis an infheistíocht go dtí seo

- Laghdaíodh an plódú i Muinseo trí 92 cillín breise a chur ar fáil. Tá sé ráite ag an tSeirbhís Phríosúin freisin gur laghdaíodh an brú ar phlódú thar an gcóras príosúin ar fad toisc gur lean líon laethúil (ar an meán) na bpríosúnach faoi choimeád ag titim, titim de 11% ón mbuaic-mheán de 4,390 in 2011.
- Cuireadh deireadh leis na fualáin a fholmhú, toisc go bhfuil sláintíocht istigh sa 525 cillín ar fad anois.
- Cuireadh feabhas ar shlándáil trí cheamaraí breise CCTV a sholáthar, trí eangach frith-chontrabhanna a fheistiú os cionn na gclós aclaíochta, agus trí léitheoirí boise uathoibrithe a thabhairt isteach i sciathán C.
- Cuireadh rochtain fheabhsaithe ar ghníomhaíochtaí agus ar chlár athshlánaithe mar gheall ar an laghdú ar líon na bpríosúnach.
- Tugadh isteach cóiríocht cosúil le dórtúr san ionad Dóchas a chuaigh i ngleic ar bhealach éigin le ceist na cóiríochta. Ina theannta sin, rinneadh uasghrádú ar phríosún Dóchas chun 20 spás cóiríochta breise a chur ar fáil do phríosúnaigh.
- Rinneadh athchóiriú ar sciatháin A, B, C agus D lena n-áirítear fuinneoga nua ar na cinn staighre/cillíní go léir, doirse nua ar na cillíní ar fud an phríosúin, leagadh an staighre iarainn theilgte reatha, ceann staighre agus siúlbealaí i sciathán B agus C agus tógadh staighre agus urlár nua cruach.
- Cuireadh isteach córas nua díláraithe teasa atá níos tíosaí ar fhuinneamh agus níos sábháilte ná an seanchóras – measann an tSeirbhís Phríosúin go mbainfear amach coigilteas bliantúil de €0.13 milliún leis an gcóras nua agus go laghdófar an lorg carbóin.

9.22 In 2012, tógadh sciathán príosúin nua 300 spás sa phríosún Lár Tíre. Tá 175 cillín sa sciathán le sláintíocht iomlán taobh istigh sna cillíní. Chosain an tionscadal thart ar €25 milliún agus áiríodh leis saoráidí nua oideachais, lónadóireachta agus cuairte, mar aon le uasghrádú iomlán ar na córais shlándála agus balla agus clós aclaíochta leathan nua.

9.23 Dúirt an tOifigeach Cuntasaíochta gur chuidigh an sciathán nua seo ag príosún Lár Tíre chun an brú a bhí ar phríosún Mhuinseo a laghdú agus dá réir sin gur chuidigh sé go mór leis an gcumas a bhí ann gach sciathán i Muinseo a dhúnadh d'fhonn an clár leathan athchóirithe a éascú.

Tuairimí an Oifigigh Chuntasaíochta

Ag Dul i nGleic leis na Fadhbanna ag Coimpléasc Mhuinseo

9.24 Mhínigh an tOifigeach Cuntasaíochta gur mhol Bord Eatramhach an Údaráis Phríosúin (PAIB) in 2003, gur chóir príosún nua a thógáil ar láithreán úrnua i gceantar Bhaile Átha Cliath in ionad champas phríosúin Mhuinseo. Rinneadh an moladh sin i gcoinne cúlra inar cháin an Coiste Eorpach in Aghaidh Céastóireachta agus in Aghaidh Íde nó Pionóis eile atá Mídhaonna nó Táireach (CPT) dálaí i bpríosúin, lena n-áirítear rochtain ar dhrugaí istigh sna príosúin agus plódú ina thuarascálacha in 1998 agus 2002. Freisin, d'iarr Cigire na bPríosún ina thuarascáil bhliantúil le haghaidh 2003/4 go leagfaí agus go dtógfaí príosún nua in ionad príosúin Mhuinseo.

- 9.25** Samhlaíodh go soláthródh an príosún nua réimeas nua-aimseartha príosúin a bheadh ag feidhmiú go héifeachtúil dírithe ar phrionsabail dea-chleachtais maidir le normalú, forchéimniú agus athshlánú agus na prionsabail sin mar bhonn taca aige. Mhol an PAIB freisin go gcuirfí campas phríosún Mhuinseo as feidhm agus go ndólfáí tailte príosúin a bheadh fanta ag Caisleán Sheangánaí chun cuid d'fhorbairt an champais nua príosúin a mhaoiniú.
- 9.26** Bhíothas ag súil freisin le campas príosúin Bhaile na Sceach, mar aon le dhul i ngleic leis an bhfadhb a bhí leis na fualáin a fholmhú agus le saincheisteanna slándála cosúil le drugaí a bheith á gcaitheamh isteach i bpríosún Mhuinseo, go sábhálfaí go leor airgid ar chostas oibríochta trí theicneolaíochtaí nua a thabhairt isteach, feidhmeanna riaracháin agus oibríochta láir a chomhroinnt, agus costais chothabhála laghdaithe, na cúiseanna go léir a raibh géarghá le campas nua príosúin a fhorbairt.
- 9.27** Anuas air sin, thabharfaidh an láithreán deis don tSeirbhís Phríosúin pleanáil don todhchaí, ag cur an ardaithe réamh-mheasta ar dhaonra an phríosúin ag an am san áireamh. Cé go raibh líon na bpríosúnach sách cobhsaí sa tréimhse 2001 go dtí 2005 bhí méadú suntasach leanúnach ar dhaonra an phríosúin idir 2005 agus 2010, méadú os cionn 50%. Ina theannta sin, rinneadh Ollscoil Luimnigh taighde neamhspleách ar réamh-mheastacháin maidir le daonra an phríosúin in 2009. Ullmhaíodh réamh-mheastachán íseal, meánach agus ard. Mhéadaigh a réamh-mheastachán le haghaidh 2010 ó fhiigiúr íseal de 3,631 faoi choimeád go dtí fiigiúr ard de 4,045. Ba é an fiigiúr iarbhir an 1 Meitheamh 2010 ná 4,256, rud a chiallaigh go raibh an réamh-mheastachán ab airde a rinne siad sáraithe cheana féin.
- 9.28** Dúirt sé go ndeachthas i ngleic go hiomlán leis na ceisteanna sin i dtuarascáil an Ghrúpa Athbhreithnithe ar Thionscadal Bhaile na Sceach a d'fhoilsigh an Roinn i mí Iúil 2011.
- 9.29** Dúirt an tOifigeach Cuntasaíochta nach bhfuil aon chinneadh foirmiúil glactha ag an Rialtas chun tionscadal Bhaile na Sceach a chur ar ceal, ach bunaíodh grúpa oibre i mí Eanáir 2015 chun imscrúdú a dhéanamh ar na roghanna maidir le húsáid láithreán Bhaile na Sceach amach anseo, lena n-áirítear na roghanna a shaothródh an luach ab fhearr don Stát. Bhí roinnt cruinnithe ag an ngrúpa go dtí seo le comhlachtaí ábhartha agus tá siad i mbun dréachtú tuarascála bunaithe ar thorthaí na gcomhairliúcháin atá ar siúl aige.
- 9.30** In éineacht leis na roghanna a d'aithin an grúpa, is fíor a rá gur stór talún iomlán seirbhísithe é láithreán Bhaile na Sceach atá fós ar fáil don Stát i gcomhair úsáide iomchuí agus é fós mar rogha don tSeirbhís Phríosúin i gcás go dtiocfaidh méadú mór ar líon na bpríosúnach sa todhchaí. Ina theannta sin, tá ceist ann faoi cibé an n-úsáidfear an láithreán mar shuíomh d'ionad ollmhór riaracháin le saoráidí coimhdeacha gaolmhara le haghaidh comhlacht ceartais eile a chaithfidh a shuíomh i lár na cathrach a fhágáil agus tá sé sin fós á bhreithniú.
- 9.31** Dúirt an tOifigeach Cuntasaíochta go measann an Roinn, i gcomhthéacs sainchúram an-leathan na Roinne, gur sócmhainní straitéiseach shuntasach í an mhaoin mar shuíomh i gcúlchríoch an ionaid dhaonra is mó atá ag an Stát. Is rogha eile ar ndóigh í a dhíol le leasanna príobháideacha nó nach bhfuil sa tseirbhís poiblí ach tabharfar tús-áite i gcónaí do luach na sócmhainne don Stát a uasmhéadú. Dúirt sé go dtabharfaidh Oifig na nOibreacha Poiblí treoir don Roinn chuige sin, dream a dhéanann maoirseacht ar úsáid straitéiseach phunann eastáit an Stáit.

Costas Measta an Tionscadail

- 9.32** Dúirt an tOifigeach Cuntasaíocht nár measadh riamh gurb é an figiúr de €150 milliún dar tagraíodh in 2004 i dtaca leis an tionscadal a bhí beartaithe don phríosún an costas iarbhír a bhain leis an tionscadal a chur i gcrích, agus nach raibh ann díreach le líne buiséid a bheadh le coinneáil i gcomhthéacs an chlúdaigh caipitil iomláin le haghaidh 2004. Dúirt sé go raibh measúnú níos cruinne maidir leis na costais chaipitil áirithe i gcás gnó an tionscadail a cuireadh i gcrích in 2006.
- 9.33** Ag tagairt don chostas a bheadh le dhul i ngleic leis na fadhbanna i gcoimpléasc Mhuinseo, dúirt sé go raibh roinnt moltaí sonracha i dtuarascáil Ghrúpa Athfhorbartha Mhuinseo in 2001 maidir le forbairt sa todhchaí agus úsáid an láithreáin atá cheana féin i Muinseo, agus chun soláthar a dhéanamh le haghaidh príosún nua 723 áit in éineacht le príosún na mban.
- 9.34** Sa rogha a bhain le láithreán reatha Mhuinseo a fhorbairt leagfaí go hiomlán an campas agus thógfaí príosún úrnua ar an láithreán atá ann cheana. Bhí meastachán den chostas caipitil a bhainfeadh leis an bhforbairt bheartaithe a thógáil, a d'ullmhaigh comhlacht suirbhéirí thar ceann an OPW in 2001, ag €336 milliún ar an iomlán. Measadh ina dhiaidh sin in 2005 go gcosnódh sé os cionn €400 milliún mar gheall ar chostais thógála a bhí ag dul i méid go tapa agus go dtógfadh sé seacht mbliana an fhorbairt a chur i gcrích.
- 9.35** Dúirt sé freisin nach ndeachaigh an fhorbairt sin, arbh léir go raibh i bhfad níos mó i gceist leis ná sláintíocht sna cillíní a sholáthar, ar aghaidh ar bhonn na gcostas ach freisin mar gheall go dtiocfadh laghdú ar líon na n-áiteanna sa phríosún dá bharr, rud a chuirfeadh go mór leis an bhfadhb plódaithe sa chóras príosúin. Ina theannta sin, ní raibh dóthain acmhainne nó spáis i bpríosúin eile chun daonra phríosúin Mhuinseo a choinneáil fad is a dhéanfaí é a athfhorbairt – níor cuireadh an spás breise sa phríosún Lár Tíre go dtí 2012.
- 9.36** Dúirt sé gur baineadh amach go leor ó shin i dtéarmaí athchóiriú Mhuinseo .i. athchóiriú iomlán ar sciatháin A, B, C agus D de phríosún Mhuinseo. Chuathas i ngleic le plódú agus tá líon na leapacha ag teacht leis an bhfigiúr a mhol Cigire na bPríosún, is é sin 554. Tá deireadh curtha leis an gcleachtas na fualáin a fholmhú, tá rochtain níos fearr ag príosúnaigh ar ghníomhaíochtaí stuama agus táthar ag dul i ngleic le saincheisteanna slándála trí cheamaraí breise CCTV a sholáthar chomh maith le bearta eile ionas nach dtiocfaidh contrabhanna isteach sna clóis aclaíochta. Anuas air sin, rinneadh an obair sin ag tráth a raibh costais thógála níos ísle ná mar a bhí siad nuair a tugadh an chéad mheastachán maidir le hathfhorbairt Mhuinseo. Éascaíodh é sin freisin trí pháirt-dhúnadh Institiúid Naomh Pádraig agus a athdhearadh mar chuid de phríosún Mhuinseo faoi Achtanna na bPríosún.
- 9.37** Dúirt sé, cé gur léir go bhfuil feabhsúcháin mhóra déanta, go bhfuil sé tábhachtach a rá fiú leis na hoibreacha móra athchóirithe atá déanta, gur sean-phríosún amach is amach é Príosún Mhuinseo agus é an-chostasach é a rith agus is cumas cén fhorbairt a dhéantar air ní fhéadfaí é a chur i gcomparáid leis an rud a d'fhorbrófaí i mBaile na Seach ó thaobh saoráidí, réimse, oiliúint oibre, oideachas agus an saol ó lá go lá agus an timpeallacht oibre a bheadh i bpríosún nua ar láithreán Bhaile na Sceach.

Cuntas ar an Infheistíocht Chaipitiúil

- 9.38** Maidir le comhsheasmhacht i dtaca leis an gcaoi a láimhseáiltear sócmhainní an phríosúin, dúirt an tOifigeach Cuntasaíochta go nochtann an cuntas leithreasa go bhfuiltear ag caitheamh le Baile na Sceach ar bhealach difriúil, ag feitheamh athbhreithnithe ar a luach agus a thairbhe féideartha don Stát.
- 9.39** Dúirt sé go bhfuil láithreán Bhaile na Sceach difriúil do na réadmhaoine eile atá ag an tSeirbhís Phríosúin. Den chuid is mó, is príosúin atá iomlán feidhmiúil iad na réadmhaoine eile. Is láithreán atá iomlán seirbhísithe é Baile na Sceach go bunúsach go dtí go bhforbrófar é nó go dtí go bhfaighfear amach cén tairbhe a bhainfear as a úsáid amach anseo. Mar thoradh air sin, motháíodh gurb é an bealach is stuama agus is trédhearcaí a léireofaí Baile na Sceach ná trí costas stairiúil na sócmhainne a ionchorprú i gcónaí sa ráiteas maidir le sócmhainní caipitil go bhfeicfí cén toradh a bheadh ar an athbhreithniú maidir le luach úsáide an láithreáin amach anseo.
- 9.40** Dúirt sé go bhfuil luach agus tairbhe féideartha ann don Stát an talamh a úsáid. Sa deireadh thiar, is stór talún straitéiseach iomlán seirbhísithe é láithreán Bhaile na Sceach atá fós ar fáil don Stát i gcomhair úsáide iomchuí agus é fós mar rogha don tSeirbhís Phríosúin i gcás go dtiocfaidh méadú mór ar líon na bpríosúnach sa todhchaí.

Conclúidí

- 9.41** Ceannaíodh láithreán Bhaile na Sceach chun dul i ngleic le fadhbanna a bhí le coimpléasc Mhuinseo go háirithe an plódú, agus chun deireadh a chur le folmhú na bhfualán agus na saincheisteanna slándála. Dúradh leis an Rialtas go gcosnódh sé €150 milliún coimpléasc nua príosúin a thógáil ar láithreán úrnua in ionad Mhuinseo, ina raibh thart ar 950 príosúnach. Ó 2010, tá cuid mhaith de na fadhbanna a bhí i Muinseo réitithe ar chostas i bhfad níos ísle ná mar a ceapadh ar dtús príosún nua a thógáil ar láithreán Bhaile na Sceach.
- 9.42** Ina dhiaidh sin, leathnaíodh scála beartaithe na forbartha ag Baile na Sceach chun 1,400 cillín a sholáthar (47% níos mó ná i Muinseo), agus solúbthacht chun suas le 2,200 príosúnach a choinneáil. Ba é costas measta na forbartha níos mó ná €525 milliún – thart ar 3.5 huaire níos mó ná an costas a tugadh le fios nuair a ceadaíodh ceannach láithreán Bhaile na Sceach an chéad lá riamh. Mar bhonn is mar thaca ag an gcinneadh sin bhí an anailís uireasach a rinneadh ar na costais is dóigh a bhainfeadh le príosún nua a fhorbairt, figiúirí de réir dealraimh a bhí i bhfad ró-íseal, agus is cosúil go raibh na costais a bhain le dhul i ngleic leis na fadhbanna ag coimpléasc Mhuinseo, i bhfad ró-ard.
- 9.43** Cuirtear luachálacha atá ar neamhréir le chéile i láthair sa chuntas leithreasa maidir le talamh an foirgnimh an phríosúin, agus caitear ar bhealach difriúil leis an maoin ag Baile na Sceach le hais maoin den chineál céanna atá ag an tSeirbhís Phríosúin in áit éigin eile. I gcoibhneas le réadmhaoine eile, tá meas os cionn a luach tugtha don réadmhaoine ag Baile na Sceach sa chuntas.

Iarscríbhinn – Garspriocanna i dTionscadal Phríosún Bhaile na Sceach

Bliain	Imeachtaí
2003	Molann fochoiste den PAIB gur chóir príosún nua a thógáil ar láithreán úrnua i gceantar Bhaile Átha Cliath in ionad na saoráidí príosúin i Muinseo mar gheall ar an droch-chóiríocht.
2004	Comhaontaíonn an Rialtas i bprionsabal príosún nua a thógáil in ionad choimpléasc Mhuinseo. Is é €150 milliún an chéad chostas tógála a tugadh. Cuireann an tSeirbhís Phríosúin fógraí amach chun talamh oiriúnach a aimsiú. Cuireann coiste roghnaithe suímh trí láithreán mholta ar an ngearrliosta. Cuirtear cainteanna ar bun maidir le láithreán tosaíochta ach tarraingítear an láithreán siar as an díolachán ina dhiaidh sin. Tairgtear láithreán Bhaile na Sceach don tSeirbhís Phríosúin. Réadaíonn páirt-dhíolachán láithreán Chaisleán Sheangánaí €9 milliún.
2005	Molann an coiste roghnaithe suímh go gceannófaí láithreán Bhaile na Sceach. Aontaíonn an tSeirbhís Phríosúin é a cheannach ar €29.9 milliún.
2006	Ullmhaíonn an tSeirbhís Phríosúin cás gnó ina mbreithnítear roinnt roghanna lena n-áirítear ‘gan aon rud a dhéanamh’, Muinseo a athfhorbairt, nó ionad nua in áit Mhuinseo ar láithreán úrnua. Is é an rogha is fearr ná ionad nua in áit Mhuinseo agus príosún nua a thógáil ag Baile na Sceach. Leagtar síos acmhainn bheartaithe ag 1,400 spás i sonraíocht mhionsonraithe costáilte le haghaidh choimpléasc Bhaile na Sceach, agus meastar an costas iomlán caipitil ag €525 milliún agus é le bheith tógtha faoin mbliain 2010. Táthar ag súil go dtabharfar breis is €400 milliún isteach nuair a dhólfar an Príomh-Ospidéal Meabhair-Ghalair ach ní úsáidfear é sin chun costas thionscadal Bhaile na Sceach a fhritháireamh. Díoladh talamh eile ag Seangánach ar chostas €20.6 milliún. Ceadaíonn an Rialtas comórtas tairisceana chun an coimpléasc nua príosúin a dhearadh, a thógáil, a chothabháil agus a mhaoiniú faoi chomhpháirtíocht phríobháideach phoiblí (PPP).
2007	Tar éis an phróisis tairisceana, ceadaíonn an Rialtas tús a chur le cainteannaleis an tairgeoir roghnaithe.
2008	Bronnadh cead pleanála don fhorbairt san Acht um Fhorbairt Príosúin (Rúin a Dhaingniú) 2008 a hachtaíodh i mí Iúil 2008. I ndiaidh cainteanna, déanann an tairgeoir roghnaithe togra ina meastar costas an tionscadail ag beagnach €700 milliún.
2009	Diúltaítear an togra sin toisc nach meastar go bhfuil sé inacmhainne mar gheall ar mhéadú suntasach ar chostais. I mí an Mheithimh 2009, d’aontaigh an Rialtas go leanfadh an tionscadal ar aghaidh ar bhonn céimnithe agus chuimseofaí le céim a haon réamhoibreacha riachtanacha chun tacú le forbairt an phríosúin .i. an bóthar isteach agus an t-íosbhealach a thógáil, seirbhísí a shuiteáil lasmuigh den láithreán (uisce, príomhphíobán uisce bréan, TFC), agus go dtógfaí balla imlíne, ag úsáid nósanna imeachta soláthair traidisiúnta. Fad is a bhí céim a haon ar siúl, bhí cainteanna le bheith ar siúl leis an Roinn Airgeadais agus leis an nGníomhaireacht Náisiúnta Forbartha Airgeadais maidir leis an gcineál beacht soláthair a bheadh i gceist le haghaidh fhoirgnimh an phríosúin.

2010	Shocraigh an Rialtas gur chóir go leanfadh an fhorbairt ar aghaidh ar bhonn céimnithe ag úsáid modhanna soláthair traidisiúnta agus go maoineofaí é leis an gclár forbartha caipitiúil seachas ar bhonn PPP, mar gheall ar an éiginnteacht leanúnach a bhain le maoiniú tráchtála a aimsiú faoin tsamhail sin. I ndiaidh comórtais thairisceana ar leithligh, bronnadh conarthaí oibre maidir le hoibreacha lasmuigh den láithreán agus maidir leis an mbóthar isteach. Cé gur cuireadh comórtas tairisceana ar bun maidir le tógáil an bhalla imlíne, níor bronnadh aon chonradh ag feitheamh ar athbhreithniú ar an bhforbairt príosúin beartaithe.
2011	Mar chuid de Chlár Téarnaimh Náisiúnta an Rialtais, bunaíodh grúpa athbhreithnithe san Aibreán chun athbhreithniú a dhéanamh ar an moladh maidir le príosún nua a thógáil chun féachaint ar roghanna eile. Molann an grúpa athbhreithnithe go bhforbrófaí príosún nua ar an láithreán ach ar scála níos lú ná a ceapadh roimhe sin sa chéad chéim. Faoin ngné breithmheasa caipitil den chlár meastachán ilbhliantúil socraíodh nach mbeadh cistiú ar fáil don tionscadal go meántéarmach.
2015	Bhunaigh an Roinn grúpa oibre i mí Eanáir chun imscrúdú a dhéanamh ar roghanna maidir le húsáid na talún agus an tí ag Baile na Sceach amach anseo.